

Italské Alpy 2004

Hlavní akcí loňského roku v odboru vysokohorské turistiky KČT SK Přerov byl devítidenní zájezd do Italských Alp. Cílem výpravy bylo vystoupit k nejvýše položené chatě Evropy – chatě Margherita na vrcholu Signalkuppe (4556 m) v masivu Monte Rosa. Tento masiv se svými deseti vrcholy vyššími 4000 m představuje rozlohou největší alpský masiv. V rámci aklimatizace bylo rovněž v plánu vystoupit na nejvyšší horu Tyrol – Ortler (3905 m).

Je sobota 31. července. V 6 hodin ráno vyrazí plně naložený mikrobus (8 lidí) směr Itálie. V Brně se setkáváme s druhým autem (ford – 4 lidi) naší výpravy. Tomáš zde totiž bere do auta poslední 3 členy výpravy, kteří jsou z Pardubic. Na podzim plánují trek do Himalájí, proto se připojili k naší výpravě. Získají tak zkušenosti s pohybem ve velkých výškách a nabudou kondici. Po krátkém přivítání jedeme na hraniční přechod Hatě, vjíždíme do Rakouska. Odbavení probíhá bez čekání a nás čeká průjezd Rakouskem. U města St. Pölten vjíždíme na dálnici a přes Salzburg, Innsbruck jedeme do města Landeck. Je veliké vedro a jsme vděční za klimatizaci v autě. I tak jdou plechovkovi „zubřící“ na odbyt. V Landecku opustíme dálnici a odbočujeme směr Itálie. Ještě před italskými hranicemi odbočujeme do švýcarského městečka Samnaun. Je zde bezcelní zóna a toho využíváme k doplnění plných nádrží našich aut. V sedle Reschen (1504 m) vjíždíme do Itálie. Kousek za sedlem se nám u stejnojmenného jezera naskýtá pohled na první cíl naší výpravy. Vidíme horu Ortler v celé své kráse. Do horského střediska Sulden přijíždíme v 18 hodin. Pro nocleh se rozhodujeme u stanice lanovky ve výšce 1907 m. V celém údolí není kemp. Spíme, jako ostatní, pod širákem u parkoviště.

Probouzíme se do krásného rána. Jdeme na krátkou procházku do vesnice zjistit to nejdůležitější – předpověď počasí na zítřek. Cestou obdivujeme krásy tohoto údolí, horského střediska a okolních hor. U informací zjišťujeme, že i zítra bude pěkně, a proto se rozhodujeme pro výstup na Ortler (3905 m). Dnes již asi málokdo ví, že tato hora byla nejvyšší v Rakousku-Uhersku. Naši pradědové by na nás byli právem hrdi, kdyby jsme stanuli na vrcholu hory, o které se učili ve škole. Po obědě ve 13 hodin vyrážíme na chatu Payerhütte (3020 m). Je horko a supíme pod těžkými batohy. Nad chatou Tabaretta potkáváme desítky sestupujících alpinistů, kteří mají výstup za sebou. Cesta je nenáročná, jen ta výška se musí vymakat. V 17 hodin přicházíme k chatě. Je odsud vidět téměř celý zítřejší výstup po ledovci. V odpoledním slunci obhlížíme trasu výstupu. Čtyři z nás spí ve dvou stanech (těžce vnesených), ostatní spíme na chatě za 17 € (nocleh byl předem rezervovaný). Přesto zde musíme vyřešit zásadní problém. Podle mapy měla být voda ještě cestou na chatu nad hranicí lesa, jenže žádná nebyla. Půl litru pitné vody se tu prodává za 1 €. To je pro nás drahé a tak musíme brát nepitnou vodu z kohoutku v koupelně. Máme sebou vařiče, takže si ji většina převažuje na čaj. Nikdo z nás nemá dnes ani zítra žádné zdravotní potíže. Přímo od chaty obdivujeme krásný západ slunce. Studený vítr nás zahání do chaty. Chata je plná a na zítřejší výstup se chystá dobrých 80 alpinistů ze 100 ubytovaných. Zbylých 20 zde spí druhou noc při sestupu.

Ráno vstáváme ve 4.30 hodin, od chaty vyrážíme v 5.15 hodin za svítání. Terén je skalnatý a zpočátku lehký. V traverzu vrcholu Cima Tabaretta krátce bloudíme (je zde více vyšlapaných chodníčků), ale dále je již cesta čitelná. Pokračujeme po skalnatém hřebeni, který je přeplněn alpinisty. Jsou zde krátké lezecké úseky (do II. stupně VAAA). Ten nejtěžší výšvih (asi 50 m) je celý zajištěn řetězy. K mému údivu zde nejsou klasická ocelová lana (jako všude jinde v Alpách), ale jsou tu článkové železné řetězy. Jsme na ně zvyklí z Vysokých Tater, takže nejtěžší úsek překonáváme rychle a bravurně. Je jasno, sluníčko již začíná sílit a my si tenhle skalní hřeben opravdu vychutnáváme. Ve výšce 3200 m přicházíme k ledovci. Vytváříme dvě lanová družstva (7 a 5 lidí) a vyrážíme k vrcholu. Na obloze se začínají objevovat první mraky. Ve spodní části ledovce po bivak Lombardi (3300 m) je ledovec místy bez sněhu. Naše mačky (stoupací železa) se zasekávají do tvrdého ledu. Od bivaku je sníh. Nejstrmější výšvih ledovce zdoláváme bezpečně ve vyšlapaném prašanu. Vrchol se již zahalil do mraků. Závěr výstupu je již v mírném sklonu. První družstvo je u vrcholového kříže v 9 hodin, druhé družstvo v 10 hodin. Je mlha a my si nemůžeme vychutnat úchvatný rozhled z tohoto krále Tyrol. Sestup po sněhu k bivaku probíhá bez problémů a navíc se lepší počasí. Vidíme i samotný vrchol Ortleru. Dnešní počasí (k naší smůle) má „uspíšený chod“. Zatáhlo se již dopoledne a v poledne (to již všichni dávno sestupují) se vyjasňuje. Většinou je nejvíce oblačnosti odpoledne a vyjasňuje se v podvečer. Pod bivakem musíme použít ledovcovou skobu pro zajištění sestupu po tvrdém ledu. Na skalnatém hřebeni nastává „zácpa“. Radíme se do fronty a čekáme (v lehkém terénu, sedíme a svačíme) jeden a půl hodiny až slabší družstva před námi překonají obtížný úsek. Jedna klientka horského vůdce slézá 20 výškových metrů 20 minut. Naštěstí je pěkně, vládne zde pohoda, nikdo se nepředbívá. První družstvo

je u chaty ve 13 hodin, druhé družstvo v 15 hodin. Dobalujeme batohy věcmi, které jsme si zde ponechali a sestupujeme až k autům do Suldenu. Večer u piva klábosíme o dnešním krásném výstupu na Ortler (3905 m) – nejvyšší horu Tyrol, nejvyšší horu bývalého Rakouska-Uherska. Spíme opět pod širákem u parkoviště.

Dnes nás čeká odpočinkový den s přejezdem severní Itálií. Auty sjíždíme údolím Solda do vesničky Gomagoi (1260 m). Před námi je 1500 m převýšení na sedlo Paso di Stelvio (2757 m). Je to nejvyšší sjízdné sedlo východních Alp. Musíme zdolat 48 serpentín („vraceček“ o 180°). Již u páté zatáčky má náš mikrobuses poruchu. Naštěstí zde odbočuje lesní cesta a tak můžeme sjet samospádem z hlavní cesty. Po čtvrt hodině jsme poruchu odstranili a pokračujeme bez těžkostí až na sedlo. Jezdí zde mnoho cyklistů a motorkářů. V duchu smekám před všemi cyklisty (a cyklistkami!!!), kteří tohle ohromné převýšení zdolávají vlastními silami. V sedle je spousta stánků s občerstvením, hotely, restaurace, dokonce i banka. My nabranou výšku využíváme ke krátké túře na horu Scorzuzo (3094 m). Za necelou hodinku výstupu lehkým terénem stojíme na vrcholu. Je polojasno, dobrá viditelnost. Vzhlížíme k Ortleru, na západě vidíme první čtyřtisícovku – Bernina (4049 m). Pozorujeme rovněž lyžaře, kteří lyžují na blízkých sjezdovkách na ledovci. Po sestupu v sedle navštěvujeme Muzeum 1. sv. války (v okolí se odehrávali těžké boje mezi Rakušany a Italy). Ze sedla sjíždíme směr Bormio. Není zde tolik zatáček, zato tu jsou tunely. Údolím řeky Adda jedeme k jezeru Como. Je velké vedro (+35° C) a začínají první bouřky. Miláno objíždíme po dálnici. Před Turínem odbočujeme z Pádské nížiny zpět do Alp. Stoupáme údolím Gressoney až do poslední vesnice Stafal (1830 m). Jsou bouřky a lije jako z konve. Potkáváme dva Čechy. Byli odpoledne v internetové kavárně a zjistili, že má 3 dny pršet. Ráno moudřejší večera, rozhodujeme se pro přespání zde a ráno uvidíme. Bohužel zde není kemp, který je zakreslen v mapě. Za stálého deště nalézáme velikou garáž pod hotelem Adler. Garáž je v rekonstrukci a hotel tohoto času je opuštěný (nikde žádné světýlko). Máme střechu nad hlavou a nemusíme stavět v dešti a tmě stany.

Probouzíme se do jasného rána. Jedeme 6 kilometrů do vesnice Gressoney zjistit předpověď počasí. V informační kanceláři nám zaměstnanec ochotně sděluje, jak bude nejbližší tři dny. Rozhodujeme se pro výstup na chatu a pobýt zde 3 noci. Balíme do batohů výstroj, výzbroj a jídlo na 3 dny. Pečlivě vybíráme každou zbytečnou zátěž, ale i tak nás naše bágly uzemňují. Stíháme lanovku před polední přestávkou a ve 12 hodin vystupujeme v sedle Salati (2936 m). Cena zpáteční jízdenky pouze 15 €. Okolí připomíná staveniště. Bagry a buldozery upravují a staví další sjezdovky. Obloha je zatažená, ale neprší ani nesněží. Lehkým terénem (jeden krátký zajištěný úsek) vystupujeme za tři čtvrtě hodiny na Punta Indren (3260 m). Je zde horní stanice lanovky z druhého údolí a restaurace-samoobsluha. Po krátkém občerstvení pokračujeme ve výstupu na chatu Gnifetti (3646 m). Cesta mírně stoupá traverzem po ledovci. Křižujeme zde dva lyžařské vleky (bez provozu). Ledovec je bez trhlin a je pokryt mokřím sněhem. Na lano se nevážeme a ani si nenasazujeme mačky. Přicházíme ke skalní stěně 200 m vysoké. Zdoláváme ji často chozeným chodníkem, který je zajištěn fixními lany. S těžkými batohy dostáváme pěkně zabrat, ale blízkost chaty nám dodává sílu. Po zdolání této stěny již vidíme chatu kousek nad námi. Zbývá nám poslední čtvrt hodinka výstupu přes ledovec dobře vyšlapanou stopou ve sněhu (opět bez lana a maček). Chata je velká (270 míst) a leží na skalní ostruze. Z ledovce se k ní musí vystoupit po krátkém železném žebříku. Těsně před chatou začíná padat sníh s deštěm. V 15 hodin jsme všichni na chatě. Kamarádi Ondra, Jana a Jarek z Pardubic spí v jednom stanu u chaty, my ostatní spíme na chatě (máme předem rezervaci). Na těchto horských chatách je maximální snaha o využití volného prostoru, proto jsou na pokojích třípatrové postele. Cena za nocleh je 11,50 €. Voda se zde bere pouze ze sněhu, takže jsou zde suché záchody. Jsou umístěny v nejzadnější části chaty. Je tu pět místnůstek s tureckým záchodem a nevoní to tu zrovna jako v lese. Ten, kdo se netrefí se svým „bobkem“ do díry, musí takto učinit pomocí připravené lyžařské hole. Tuhle hůl okamžitě pojmenováváme „hůl-šťouchadlo“. Někteří z nás již v den příchodu provádí několik úspěšných šťouchů – jako v kulečnicku. Spí tu samí ostřílení horalové a nikomu takhle situace nevádí. Jinak ekologie dorazila i sem, vysoko do hor. Dříve vše ze záchodů padalo do ledovce. Dnes jsou pod záchody plastové kubíkové nádoby. Po naplnění se převezou po kolejnici vedle chaty, odkud si je vezme vrtulník. Voda je alespoň v malé umývárně, bereme si ji i na čaj. Večer sedíme v jídelně a za okny krásně chumelí. Je začátek srpna a my si připadáme jako o Vánocích. Do rána připadlo 10 cm nového sněhu.

Ráno je zataženo a sněhové přeháňky. Dnes nebude žádný výstup na čtyřtisícovku, ale pouze aklimatizační túra. Odpočíváme na pokoji a čekáme na zlepšení počasí. V jednu chvíli nás vyruší ohromný rachot. Rychle vyhlédneme z okna a vidíme pád velkého ledového bloku (velikosti rodinného domu). Padá skalní stěnou a tříští se na miliony ledových kousků. Naše výstupová cesta vede naštěstí dost daleko od těchto nebezpečných míst. Před polednem se mraky rozestupují. Pět z nás vyráží na

blízkou chatu Mantova (3500 m), ostatní jdou po ledovci cestou zítřejšího výstupu. Svítí slunce a je dost teplo. Dalo by se jít i v tričku s krátkým rukávem. Pod Balmenhornem ve výšce 4050 metrů se zastavujeme, fotíme a filmujeme. Počasí se začíná kazit, proto se vracíme zpět na chatu. Nový sníh u chaty rychle taje. Odpoledne jsou jen slabé přeháňky deště se sněhem. To nám vyhovuje, aspoň zítra nemusíme šlapat stopu po ledových pláních. Protože předpověď počasí na zítřejší dopoledne je nadějná, je rozhodnuto. Vyrazíme na Signalkuppe (4556 m) k nejhůře položené chatě Evropy. Tato chata má jméno Regina Margherita po savojské princezně, která sem osobně vystoupila v roce 1893 na slavnostní otevření chaty do provozu. Dnes je na chatě také výzkumné pracoviště, které studuje dlouhodobé působení nadmořské výšky na lidský organismus.

Vstáváme ve 4 hodiny. Před chatou Gnifetti vytváříme dvě lanová družstva (6+6 lidí). Vycházíme v 5.10 hodin jako druhé a třetí družstvo z celé chaty. Začíná svítat, stopa je dobře prošlapaná, je jasno a mrazivo. Brzy předbíháme vedoucí družstvo. Jsme v dobré fyzické kondici a dobře aklimatizovaní. Východ slunce nás zastihuje ve výšce 4100 m. Kocháme se krásou okolních štítů, které mění své zbarvení v odlesku vycházejícího slunce. Vidíme vzdálený Mont Blanc a známý Matterhorn je docela blízko po levé straně. Cesta pokračuje traverzem severními svahy Parrotspitze. Protože mrzne, nehrozí zřícení mohutných ledových seraků na naši cestu. Zřetelně vidíme chatu Margherita. První družstvo se rozhoduje pro přímý a strmý výstup přímo k chatě. V horní části výstupu úspěšně překonává nebezpečnou trhlinu v ledovci. K chatě Margherita (4556 m) přichází v 8.45 hodin jako první z vystupujících toho dne. Je stále jasno a vynikající viditelnost. Druhé družstvo vystupuje nejdříve na sousední a vyšší Zumsteinspitze (4563 m), kam přichází v 9.00 hodin. V sedle mezi těmito vrcholy se setkáváme. Druhé družstvo pokračuje k chatě Margherita, první družstvo vystupuje na Zumsteinspitze. Zde zažíváme menší šok, protože je tu pes – německý ovčák. Co tu dělá a komu patří je nám záhadou. Tváří se mírumilovně a tak mu pomáháme v sestupu kratším skalnatým terénem. Nahoru to zvládl sám, ale dolů by bez naší pomoci nesestoupil. Jen co se jeho packy dotkly sněhu na ledovci, rozběhl se neznámo kam. Můžeme také sledovat skialpinistu, který krátkými obloučky sjíždí od chaty a vychutnává si jízdu v bělostném prašanu. Kousek pod sedlem se znovu setkáváme a měníme složení lanových družstev. Čtyři z nás sestupují k chatě Gnifetti, zbylých osm členů výpravy vystupuje na svou dnešní třetí čtyřtisícovku – na Parrotspitze (4436 m). Vrcholový hřeben je ostřejší a taky se začíná zatahovat prvními mraky. Sestup do sedla Piode je hodně strmý. V půl metru čerstvého sněhu sestupujeme opatrně a s maximální koncentrací. Nikdo z nás neuklouzl a neujel do následného pádu. V sedle se opět rozdělujeme. Čtyři sestupují k chatě Gnifetti a čtyři nejvytrvalejší (Jirka, Zdeněk, Milan a Ondra z Pardubic) pokračují hřebenem na vrchol Ludwigshöhe (4341 m). Výstup vede přes fantastickou sněhovou masu s převějí. Za 20 minut jsme na vrcholu a po 10 minutách sestupu stojíme pod kopcem Corno Nero (4322 m). Sledujeme před námi lezoucí horolezeckou dvojici. Na vrchol vede lezecký úsek v ledu v délce 30 m. Odvahu a potřebné nádobíčko na výstup máme, ale z časových důvodů musíme pro dnešek na tenhle kopec zapomenout. Snad někdy příště. Čeká nás totiž dlouhý sestup až do sedla Salati (2936 m), kde musíme stihnout poslední lanovku v 16.30 hodin. Navíc se kazí počasí a v předpovědi byly odpolední bouřky. Nicméně v sestupu ještě stíháme odbočit na naši poslední čtyřtisícovku – skalnatý Balmenhorn (4167 m). Kratší výstup skalní stěnou (II.-III. Stupeň UIAA) zvládáme díky zavěšenému lanu bez potíží. A tak stojíme na páté čtyřtisícovce slezené během dnešního dne. Na vrcholu je tři metry vysoká socha Krista a bivak (plechová bouda) pro 6 osob. K chatě Gnifetti doslova sbíháme a do chaty přicházíme jako poslední z naší výpravy ve 13.15 hodin. Těsně před chatou začínají padat krupky. Ještě jedno překvapení nás zde čeká. Potkáváme tu našeho starého známého psa-alpinistu. Na chatě svačíme a dobalujeme batohy. Při sestupu skalní stěnou padá sníh s deštěm, skála je mokrá, musíme být opatrní. Při přechodu spodního ledovce začíná docela vydatný déšť. Dobíháme do restaurace na Punta Indren (3260 m) relativně v suchu. Máme jednu hodinu časové rezervy a tak vyčkáváme na zlepšení počasí. Asi za půl hodiny déšť ustává. Pokračujeme v sestupu do sedla Salati. V horách nad námi párkrát zahřmí, ale na nás v tuto chvíli neprší. V opačném směru stoupají desítky alpinistů, kteří budou spát na chatě Gnifetti. My už to máme za sebou. Dešťová přeháňka těsně před stanicí lanovky nám nemůže zkazit náladu. Sjíždíme lanovkou k autům. Bez zbytečného otálení nasedáme do aut a jedeme do vesnice Gressoney. Zde nakupujeme pohledy, suvenýry a potraviny na zítřejší cestu domů. Auty sjíždíme do údolí Aosty. Ve vesnici Sétimo nacházíme pěkný kemp s bazénem. Je 18 hodin a příjemné teploučko. Rychle sušíme věci na slunci než zapadne za vysoké kopce nad vesnicí. Koupeme se v bazénu. Jaký to kontrast dnešního dne. Doslova před pár hodinami jsme omrzali nahoře na ledovcích a teď si užíváme slunné Itálie. Poslední „zubřící“ se chladí v blízkém potoce. Rozlučkový večírek probíhá v družné náladě a s kvalitním pivem.

Ráno v 8 hodin odjíždíme po dálnici kolem Milána směr Benátky. Před Mestre je šílená zácpa.

Úsek 10 km jedeme 2 hodiny. Připadá nám jako kdyby všichni obyvatelé severní Itálie jeli na dovolenou k Jadranu. Ovšem hlavním důvodem tohoto zdržení je vybírání mýta na dálnici. Řešení poplatků formou dálniční známky se nám zdá určitě šťastnější. Je velké vedro (+35°C), klimatizace v autě našťestí funguje. Při průjezdu Julskými Alpami nás doprovází několik bouřek. Stále po dálnici přes Vilach a Graz jedeme do Vídně. Vídní se nám daří projet za pouhých 25 minut. Přes Mikulov a Brno přijíždíme ve 23.30 hodin do Přerova.

Jiří Balcárek ml.

Z této akce je pořizena obrázková CD show v délce asi 1 hodina.